

**ГОРІШНЬОПЛАВНІВСЬКА МІСЬКА РАДА
КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**
(Шістдесят четверта сесія восьмого скликання)

РІШЕННЯ

17 лютого 2026

м. Горішні Плавні

**Про діяльність Інклюзивно-ресурсного
центру Горішньоплавнівської міської
ради Кременчуцького району
Полтавської області за 2025 рік**

Відповідно до статті 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» (зі змінами), рішення тридцять п'ятої сесії Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області восьмого скликання від 15.08.2023 «Про призначення директора Інклюзивно-ресурсного центру Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області», враховуючи пропозиції постійної комісії з питань освіти, культури, спорту, сім'ї та молоді, соціального захисту та охорони здоров'я, законності та правопорядку, депутатської етики (протокол №___ від ____2026), Горішньоплавнівська міська рада Кременчуцького району Полтавської області

ВИРІШИЛА:

Звіт керівника (директора) Інклюзивно-ресурсного центру Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області про діяльність установи за 2025 рік взяти до відома (додається).

Міський голова

Дмитро БИКОВ

ЗВІТ
КЕРІВНИКА (ДИРЕКТОРА) ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНОГО ЦЕНТРУ
ГОРІШНЬОПЛАВНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КРЕМЕНЧУЦЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ УСТАНОВИ ЗА 2025 РІК

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО УСТАНОВУ

Інклюзивно-ресурсний центр Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області (далі – ІРЦ) створений відповідно до рішення 40 сесії Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області сьомого скликання від 18.12.2018р.

Юридична адреса: вул. Добровольського, будинок 63, м.Горішні Плавні, Кременчуцький район, Полтавська область, 39800, *e-mail*: irc2019_gp@gmail.com.

Центр забезпечує реалізацію державної політики у сфері інклюзивної освіти та захисту прав дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на доступну якісну освіту.

ІРЦ здійснює свою діяльність відповідно до чинного законодавства України у сфері освіти, зокрема Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Положення про інклюзивно-ресурсний центр та інших нормативно-правових актів.

Основною метою діяльності ІРЦ є забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на рівний доступ до якісної освіти, створення умов для їхнього розвитку, навчання, соціальної адаптації та інтеграції в суспільство.

Роботу центру забезпечують 6 педагогічних працівників: керівник (директор) та фахівці (консультанти) – практичні психологи, вчитель-логопед, вчитель-реабілітолог, вчитель-дефектолог. Усі працівники мають повну вищу освіту, систематично проходять підвищення кваліфікації та беруть активну участь у семінарах, вебінарах, тренінгах з питань інклюзивної освіти.

ІРЦ функціонує у приміщенні, яке відповідає санітарно-гігієнічним та безпечним вимогам. Установа має власне укриття, яке використовується під час повітряних тривог.

З метою створення належних комфортних умов для роботи фахівців (консультантів) в центрі облаштовано:

- кабінет директора, призначений для організації управлінської діяльності, проведення нарад, консультацій та прийому громадян;
- кабінет практичного психолога, у якому здійснюється психологічна діагностика, корекційно-розвиткова та консультативна робота з дітьми, батьками (законними представниками) і педагогічними працівниками;
- кабінет вчителя-дефектолога, у якому проводиться оцінювання пізнавального розвитку, корекційно-розвиткові заняття з формування навчальних навичок відповідно до особливих освітніх потреб дітей;
- кабінет вчителя-логопеда, призначений для проведення логопедичного обстеження, корекції мовленнєвих порушень, розвитку усного та писемного мовлення дітей;

- кабінет вчителя-реабілітолога та зала лікувальної фізичної культури, де здійснюється фізична реабілітація дітей з особливими освітніми потребами, зокрема дітей із порушеннями опорно-рухового апарату, координації рухів, м'язового тону, постави, загальної та дрібної моторики;

- ресурсна кімната використовується для розвитку сенсорної інтеграції, зниження емоційного напруження та психоемоційної релаксації дітей;

- конференційна зала, у якій проводяться групові зустрічі, тренінги, лекції, консультації та просвітницькі заходи для батьків та педагогічних працівників.

Усі кабінети та зали оснащені сучасними меблями та пристроями: комп'ютерним обладнанням (ноутбуки, стаціонарні комп'ютери, планшети, принтери, ламінатори, проєктор); меблями (шафи для одягу, столи для дітей, парти, стільчики); спеціальним обладнанням (конструктори, кінетичний пісок, сенсорні м'ячі, велотренажери, сухий басейн, сенсорний комплекс «Світловий дощ», дзеркало з ефектом нескінченості, бульбашкова колона, підвісне крісло кокон, вертикалізатор з елементами фіксування тулуба для проведення корекційно-розвиткових занять з дітьми, які мають порушення опорно-рухового апарату).

У звітному періоді за підтримки міської влади:

- придбано стіл логопедичний з дзеркалом та комп'ютерні крісла;
- проведено косметичний ремонт у залі лікувальної фізкультури та кабінеті психолога.

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Протягом 2025 року робота ІРЦ проводилась відповідно до вимог чинного законодавства України у сфері освіти та інклюзивного навчання й була спрямована на підтримку дітей, батьків та педагогічних працівників закладів освіти громади.

Упродовж звітнього року діяльність центру охоплювала такі основні напрями:

– проведення комплексної оцінки розвитку дитини, у тому числі повторної, та здійснення системного кваліфікованого супроводу осіб у разі встановлення у них особливих освітніх потреб, у тому числі й тих, які були вимушені змінити своє місце проживання (перебування);

– визначення рівня підтримки особи з особливими освітніми потребами в закладі освіти;

– визначення потреби в асистенті учня та/або супроводі дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі (групі);

– надання рекомендацій закладам освіти щодо розроблення індивідуальної програми розвитку особи;

– надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та інших послуг дітям з особливими освітніми потребами, зокрема: дітям раннього та дошкільного віку, які не відвідують заклади дошкільної освіти та дітям, які навчаються за формою педагогічного патронажу;

– надання консультативної, психологічної допомоги батькам, іншим законним представникам осіб з особливими освітніми потребами у формуванні позитивної мотивації щодо розвитку таких дітей та підвищення обізнаності щодо організації їх навчання і виховання.

У 2025 року комплексну оцінку психолого-педагогічного розвитку було проведено 276 особам (Таблиця 1), з них: дошкільного віку – 78 осіб (31 дитина до 3 років) і шкільного віку – 198 осіб.

Оцінювання здійснювалося міждисциплінарною командою фахівців (консультантів) із дотриманням принципів індивідуального підходу, об'єктивності, конфіденційності та партнерської взаємодії з родиною. За результатами оцінок надавалися обґрунтовані висновки щодо наявності особливих освітніх потреб, рекомендації з організації освітнього процесу, визначалися види та обсяг необхідних корекційно-розвиткових послуг.

Усі висновки про комплексну оцінку сформовано в системі автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів «Україна. Інклюзія».

Протягом 2025 року фахівцями (консультантами) проводилися корекційно-розвиткові заняття із дітьми раннього та дошкільного віку, які не відвідують заклади дошкільної освіти та дітьми шкільного віку, які здобувають освіту у формі педагогічного патронажу. Такі послуги отримали 19 дітей (з них – 4 дітей дошкільного віку і 15 дітей шкільного віку). Заняття були спрямовані на:

- розвиток мовлення;
- корекцію пізнавальних процесів;
- формування емоційно-вольової сфери;
- розвиток комунікативних навичок;
- соціалізацію та адаптацію дитини в освітньому просторі.

Усього було проведено 1 904 заняття, з них:

- вчителем-логопедом – 477 занять;
- вчителем-дефектологом – 490;
- практичними психологами – 530;
- вчителем-реабілітологом – 407.

Таблиця 1

**Основні показники роботи ІРЦ
за 2024-2025 роки**

№ з/п	Показники	2024	2025
1.	Кількість проведених комплексних оцінок розвитку дитини, з них:	189	276
	- виявлено особливі освітні потреби	174	251
	- не виявлено особливих освітніх потреб	15	25
2.	Кількість проведених корекційно-розвиткових занять	2 734	1 904

З метою надання підтримки в освітньому процесі дітям, які пройшли комплексну оцінку розвитку та у яких були виявлені особливі освітні потреби,

фахівцями (консультантами) було визначено наступні категорії труднощів та рівні підтримки (Таблиця 2):

функціональні труднощі – 35 дітей, з них:

сенсорні – 9 дітей:

- 2 рівень підтримки – 5;
- 3 рівень підтримки – 2;
- 4 рівень – 0;
- 5 рівень – 2.

моторні – 4 дітей:

- 2 рівень – 0;
- 3 рівень – 1;
- 4 рівень – 2;
- 5 рівень – 1.

мовленнєва функція – 22 дитини:

- 1 рівень – 2;
- 2 рівень – 20;
- 3 рівень – 0;
- 4 рівень – 0.
- 5 рівень – 0.

інтелектуальні труднощі – 192 дітей, з них:

- 2 рівень підтримки – 59;
- 3 рівень підтримки – 128;
- 4 рівень підтримки – 3;
- 5 рівень підтримки – 2.

навчальні труднощі: - 0;

соціоадаптаційні труднощі – 22 дитини, з них:

- 1 рівень підтримки – 3;
- 2 рівень підтримки – 4;
- 3 рівень підтримки – 5;
- 4 рівень підтримки – 9;
- 5 рівень підтримки – 1;

фізичні труднощі – 2 дитини, з них:

- 2 рівень – 1;
- 3 рівень – 1.

Таблиця 2

Категорії освітніх труднощів

Функціональні – 35 осіб			Інтелектуальні – 192 особи рівень/кіл.	Навчальні	Фізичні – 2 особи рівень/ кіл.	Соціоадаптаційні – 22 особи рівень/кількість
<i>сенсорні- 9 осіб рівень/кіл.</i>	<i>моторні- 4 особи рівень/кіл</i>	<i>мовленнє- ві – 22 особи</i>				
1 р. - 0	1р. - 0	1 р. - 2	1 р. - 0	-	1 р. - 0	1 р. - 3
2 р. - 5	2 р. - 0	2 р. - 20	2 р. - 59	-	2 р. - 1	2 р. - 4
3 р. - 2	3 р. - 1	3 р. - 0	3 р. - 128	-	3 р. - 1	3 р. - 5
4 р. - 0	4 р. - 2	4 р. - 0	4 р. - 3	-	4 р. - 0	4 р. - 9
5 р. - 2	5 р. - 1	5 р. - 0	5 р. - 2	-	5 р. - 0	5 р. - 1

Відповідно до визначених категорій труднощів та рівня підтримки фахівцями ІРЦ (Таблиця 3) до спеціального закладу дошкільної освіти «Казка» компенсуючого типу було направлено 67 дітей дошкільного віку: до груп для дітей із затримкою психічного розвитку – 43 дитини, із затримкою мовлення – 20 дітей, до офтальмологічної групи – 4 дитини.

117 дітям було рекомендоване навчання у спеціальних класах Загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 6 Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

Інклюзивна форма навчання в закладах дошкільної та загальної середньої освіти була рекомендована 54 дітям. Визначено необхідність супроводу асистента вчителя (вихователя) та потреби дитини в додаткових корекційно-розвиткових послугах, які здійснювалися за рахунок освітньої субвенції.

Таблиця 3

№ з/п	Форма навчання	Кількість дітей
1.	Спеціальний заклад дошкільної освіти «Казка» компенсуючого типу:	67
	- до груп із затримкою психічного розвитку;	43
	- до груп із затримкою мовленнєвого розвитку;	20
	- офтальмологічна група	4
2.	Спеціальні класи ЗОШ № 6	117
3.	Інклюзивна форма навчання	54

ВЗАЄМОДІЯ З ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ ТА РІЗНИМИ УСТАНОВАМИ

Протягом 2025 року робота ІРЦ проводилась у постійній взаємодії з закладами освіти. Педагогам надавалась методична допомога щодо:

- адаптації та модифікації освітніх програм;
- створення індивідуальної програми розвитку;
- організації інклюзивного навчання;
- оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами.

Фахівцями (консультантами) було надано 657 консультацій педагогічним працівникам закладів дошкільної та загальної середньої освіти щодо виховання і навчання дітей з особливими освітніми проблемами та створення відповідних умов розвитку, оптимізації середовища для дітей даної категорії.

Фахівці центру також брали активну участь у засіданнях команд психолого-педагогічного супроводу дітей у закладах освіти. Під час засідань аналізувалися результати навчальних досягнень здобувачів освіти з особливими освітніми потребами, рівень розвитку кожної дитини та визначались подальші напрями та пріоритети навчально-корекційної діяльності. Усього було проведено 186 засідань.

У лютому 2025 року для асистентів вчителів був організований та проведений семінар-практикум «Ефективні методи роботи з дітьми, які мають соціоадаптаційні освітні труднощі».

Протягом року ІРЦ діяв у постійній співпраці з Полтавською академією неперервної освіти ім.М.В.Остроградського, зокрема, її структурним підрозділом – ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти. Директорка та фахівці установи були постійними учасниками та спікерами різних заходів:

- науково-практичний семінар «Роль ІРЦ в організації спеціальних класів»;
- семінар «Особистість військового та «правила війни», про які варто знати кожному»;
- онлайн-навчання «Роль консультанта ІРЦ в діяльності команди супроводу ЗЗСО»;
- фестиваль соціально-психологічних практик-2025;
- онлайн-конференція «Доказові методи втручання у супроводі дітей із ООП» та ін.

Ефективною була співпраця ІРЦ з громадською організацією «Міська програма реабілітації дітей з інвалідністю» (керівник Хиль Л.І.), яка ґрунтувалась на принципах партнерства, довіри та була спрямована на підвищення батьківської обізнаності щодо потреб дитини.

СПІВПРАЦЯ З БАТЬКАМИ/ІНШИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Важливим напрямом діяльності ІРЦ у 2025 році була робота з батьками, яка була спрямована на налагодження партнерської взаємодії та надання комплексної психолого-педагогічної підтримки сім'ям дітей з особливими освітніми потребами.

Упродовж звітнього періоду проводились індивідуальні та групові консультації, інформаційно-просвітницькі заходи та надавались рекомендації щодо:

- особливостей розвитку дитини;
- організації навчання і виховання в домашніх умовах;
- взаємодії з педагогами закладів освіти;
- подолання труднощів поведінки та емоційних станів дітей.

Протягом року фахівці (консультанти) постійно організовували для батьків, чії діти відвідують установу, та батьків, учасників Міської програми реабілітації дітей з інвалідністю, зустрічі з різних тем, а саме: «Важливість розвитку сенсорних еталонів для сприйняття дитиною навколишнього середовища», «Роль дихальних вправ у розвитку мовлення дитини», «Як вберегти ментальне здоров'я», «Опори мого завтра», «Основи фізичного розвитку дітей: поради реабілітолога для батьків» та інші. У рамках засідання батьківського клубу «Світ особливої дитини очима батьків» було проведено 8 просвітницьких заходів.

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ ТА ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГІВ ІРЦ

Упродовж 2025 року фахівці (консультанти) ІРЦ підвищували свій кваліфікаційний рівень, фахову майстерність та брали участь у різних заходах з питань інклюзивної освіти, а саме:

- фестиваль «Джерела творчості» - від творчих фахівців для логопедів, дефектологів, учителів, вихователів та асистентів;
- вебінари «Інклюзія у співпраці – права та обов'язки батьків та їх дітей з ООП», «Як підготувати дитину з ООП до школи: адаптація після літніх канікул», «Розвиток комунікативно-мовленнєвих навичок у дітей дошкільного віку: використання арттерапевтичних ігор», «Психолого-педагогічний супровід дітей із ООП: чіткі ролі, спільні цілі, ефективні рішення», «Візуалізація в інклюзивному класі: як врахувати індивідуальні особливості всіх учнів», «Якісна співпраця фахівців супроводу особи з особливими освітніми потребами у 2025/2026 році», «Формування навичок навчання у дітей з аутизмом для запобігання їхньої проблемної поведінки», «Мовленнєвий розвиток молодших школярів: ігри та вправи на щодень», «Діагностувальні роботи як ключ до індивідуального розвитку дитини з ООП», «Рух і мовлення: як фізична активність впливає на розвиток мовлення у дітей з ООП», «Ігрові технології у навчанні дітей з ООП», «Порушення складової структури слова. Причини та методи корекції», «Логоритміка як ефективний інструмент розвитку: практичні рекомендації для роботи з дітьми з ООП», «Розвиток емоційного інтелекту у дітей шкільного віку. Іграшкотерапія як метод роботи з емоційними станами. Терапія образами та словами: мова символів і внутрішніх історій», «Психологічна підтримка та безпека освітнього середовища», «Метод ігрової логопедії для стимулювання мовленнєвої діяльності», «Діагностика рухом або мова тіла», «Організація інклюзивного середовища для дітей із фізичними труднощами», «Особливості корекційної роботи з дітьми, які мають порушення опорно-рухового апарату», «Психолого-педагогічні аспекти організації інклюзивного навчання в ЗЗСО для здобувачів освіти з порушеннями інтелектуального розвитку».

ЗМІЦНЕННЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ

Упродовж 2025 року здійснювалось оновлення та модернізація матеріально-технічної бази установи:

- проведено косметичні ремонтні роботи у літній період;
- придбано господарче обладнання, будівельні матеріали та мийно-дезінфекційні засоби;
- придбано канцелярські товари та дидактичні матеріали;
- здійснено перезарядку вогнегасників та кранів;
- проведено технічне обслуговування кондиціонерів та вентиляції;
- проведено вимірювання опору ізоляції.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ ІРЦ

Створено та постійно наповнюється офіційний сайт ІРЦ, сторінка в соціальній мережі Facebook. Це дає можливість інформувати мешканців територіальної громади про розвиток інклюзивної освіти, про зміни у законодавстві щодо здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами, про спектр корекційно-розвиткових послуг, які надаються фахівцями (консультантами), про умови та порядок проведення комплексної оцінки тощо.

На базі ІРЦ створено «Інформаційну платформу» для надання відвідувачам необхідної інформації щодо особливостей розвитку дітей з особливими освітніми потребами, впливу корекційно-розвиткових заходів відповідно до потенційних можливостей, навчання та виховання в умовах інклюзії, категорій освітніх труднощів, рівнів підтримки.

СТАН ФІНАНСУВАННЯ ТА ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ УСТАНОВИ

Програма	Затверджено, тис.грн			Виконано, тис.грн			% виконання		
	Загальний фонд	у т. ч. освітня субвенція	Спеціальний фонд (бюджет розвитку)	Загальний фонд	у т. ч. освітня субвенція	Спеціальний фонд (бюджет розвитку)	Загальний фонд	у т. ч. освітня субвенція	Спеціальний фонд (бюджет розвитку)
ІРЦ									
На 2024 рік	5 686,2	2 091,8	40,0	4 641,8	2 091,8	31,6	81,6	100,0	79,0
На 2025 рік	5 632,1	2 150,8	-	4 735,5	2 150,8	-	84,1	100,0	-

ОСВОЄННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

У 2025 році використано:

- заробітна плата працівників з нарахуваннями – 3 636 068,67 грн, у тому числі 2 150 815,00 грн – освітня субвенція (59,2%);
- придбання – 133 999,44 грн (господарські товари, канцтовари, будівельні матеріали, крісла офісні для фахівців, медикаменти);
- оплата послуг (крім комунальних) – 295 537,50 грн (послуги охорони, інтернету, обслуговування комп'ютерної техніки, поточний ремонт тощо);
- відрядження – 2 100,00 грн;
- комунальні послуги – 667 788,23 грн.

Спецрахунок установи у 2025 році поповнювався:

- 1,00 грн – оренда нерухомого майна (Громадська організація «Центр муніципального розвитку» здано в оренду частину нежитлового приміщення на 1 поверсі з окремим входом, площа 33,7 кв. м згідно з Договором №1/2023 від 16.06.2023 (розмір орендної плати за рік – 1,00 грн)).

АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА КІЛЬКОСТІ ШТАТНИХ ОДИНИЦЬ

Станом на 01.01.2025 затверджено 21,0 штатну одиницю, фактично зайнято 12,0 штатних посад, з них:

- 6 працівників ІРЦ (штат укомплектовано);
- 5 співробітників обслуговуючого персоналу (штат укомплектовано);
- 1 педагог реабілітаційного відділення.

У реабілітаційному відділенні відкрито вакансії: завідувача, вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, фахівця з фізичної реабілітації, практичного психолога, соціального працівника, 3,0 ставки вихователів соціальних.

Показник	2024 рік, грн	2025 рік, грн	Зростання/ зменшення, %
Середня заробітна плата по ІРЦ	20 858	21 082	+1,1

АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ

Назва	Од. виміру	2024 рік		2025 рік	
		Ліміт	Ліміт	Ліміт	Факт
Електроенергія	тис.кВт	25,000	19,057	25,000	23,540
Холодна вода	м³	200,0	11,0	200,0	24,0
Теплова енергія	Гкал	100,0	92,57	100,0	84,21

Перевищень лімітів по витратах на електроенергію, холодну воду, тепло в натуральному вимірі в 2025 році не відбулося.

З метою економії використання енергетичних ресурсів протягом 2025 року проведені такі заходи:

- здійснено поточний ремонт мереж водопостачання (заміна крану);
- замінено світильники люмінесцентні на LED-світильники.

ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІРЦ ДЛЯ ГРОМАДИ

Діяльність ІРЦ у 2025 році мала важливе соціальне значення та сприяла:

- забезпеченню рівного доступу дітей до освіти;
- підтримці сімей, які виховують дітей з особливими освітніми потребами;
- підвищенню професійної компетентності педагогічних працівників; розвитку інклюзивного освітнього простору громади.

ВИСНОВКИ

Робота ІРЦ у 2025 році була стабільною, системною та результативною.

Установа виконувала покладені на неї функції, залишалася важливою складовою освітньої й соціальної інфраструктури громади та сприяла:

- забезпеченню рівного доступу дітей з особливими освітніми потребами до освіти;

- підтримці сімей, які виховують дітей з особливими освітніми потребами;
- розвитку інклюзивного освітнього простору громади.

Подальша діяльність центру спрямовуватиметься на підвищення якості надання послуг, розширення міжвідомчої співпраці та забезпечення потреб дітей з особливими освітніми потребами.

**Керівник (директор) Інклюзивно-ресурсного
центру Горішньоплавнівської міської ради
Кременчуцького району
Полтавської області**

Н. ГРИГОР'ЄВА